

Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομῆται ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασιν τοῖς κ. κ.
ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27-ὁδὸς Πανεπιστημίου-27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10-12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν,

Κ. ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτὴ.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσιν ἀποστέλλωσι γραμματῶσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πῶς νὰ περνᾷ ἡ ὥρα. — Ἡ χήρα τοῦ Michelet (κατὰ τὸ Γαλλικόν. Ὑπὸ Δος Βιρῆνης Νικολαΐδου). — Ὁ Εὐριπίδης κρινόμενος ἀπὸ γυναῖκα (ὑπὸ Δος Καλλ. Ἀδαμιάδου). — Ἀπὸ τὸ ταξίδι μου. — Πένθιμοι εἰκόνες (ὑπὸ Χ. Β). — Ἀπὸ τὸ λεξικὸν τῶν μικρῶν παιδιῶν. — Συνταγαί. — Εἰδοποιήσεις. — Αἱ ὀπτασίαι (ἐπιφυλλίς ὑπὸ Δος Φανῆς.

ΠΩΣ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Πῶς νὰ περνᾷ ἡ ὥρα; Ἰδοὺ μία ἐρώτησις, ἡ ὁποία μοῦ ἀπευθύνεται συγχρόνως ἀπὸ τρεῖς, διαφόρων κατηγοριῶν, ἀναγνωστῆράς μου. Ἡ μία εἶναι Ἀθηναία, χήρα· ὑπᾶνδρυσεν τὸν μόνον υἱὸν τῆς καὶ τώρα πλήττει καὶ ἀνιᾷ μόνη, ὡς ὑποθέτω, θὰ ἐπλήττει καὶ πρὸ τοῦ γάμου τοῦ τέκνου τῆς. Ἡ ἄλλη ζῆ εἰς ἐπαρχιακὴν πρωτεύουσιν· μοῦ φαίνεται κόρη, ἡ ὁποία ἔχει περάσει τὴν πρώτην νεότητα, καὶ ἡ ὁποία ἀνιᾷ καὶ πλήττει, καὶ δὲν ξέρει πῶς νὰ σκοτώσῃ τὸν καιρὸν τῆς. Ἡ τρίτη εἶναι νέα κυρία, ἡ ὁποία δὲν ἔχει παιδιὰ καὶ ἡ ὁποία μένει μόνη καὶ πλήττει τὰς ὀκτῶ ὥρας τῆς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ἄνδρας τῆς ἀπουσιάζει εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ὅταν ἀνέγνωσα τὰ τρία αὐτὰ γράμματα, εἰς τὰ ὁποία μοῦ ζητεῖται, ὡς νὰ ἦμην ἰατρός, τὸ ἀντιφάρμακον τῆς πλήξεως, ἔκαμα τὴν σκέψιν, ὅτι ὑπάρχουν δύο εἰδῶν κόσμοι καὶ δύο εἰδῶν ἄνθρωποι εἰς τὴν ζωὴν.

Οἱ πρῶτοι ἐργάζονται, μοχλοῦν, σκοτόνουν τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἐξαντλοῦνται, χωρὶς νὰ εὐρίσκουν μίαν στιγμὴν ἐλευθέραν δι' ὀλίγην ἀνάπαυσιν. Δι' αὐτοὺς ὁ καιρὸς δὲν περνᾷ μόνον, ἀλλὰ τρέχει, πετᾷ, χάνεται. Διὰ μίαν, χωρὶς νὰ τὸ καλοσημώσῃ, χωρὶς νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ τὸ ἀντιληφθῇ,

τὰ μαλλιά των λευκάζονται, τὸ πρόσωπόν των ρυτιδοῦται, τὸ σῶμα κυρτόνεται καὶ γηράσκει. Αὐτοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζονται, νὰ τρέχουν, νὰ πετοῦν ἀπὸ ιδέας εἰς ιδέαν, καὶ ἀπὸ δράσεως εἰς δράσιν, ὡς νὰ ἦσαν πάντοτε νέοι καὶ ἀχμαῖοι, ὡς νὰ εἶχαν νὰ ἐξοφλήσῃ εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἓνα μεγάλο χρέος, τὸ ὅποιον χρεωστοῦν.

Οἱ ἄλλοι, ἐνῶ οἱ πρῶτοι τρέχουν, αὐτοὶ στέκονται καρφωμένοι, καθηλωμένοι εἰς μίαν ἀκίνησιαν ἀσθενικὴν, μαρμαρώδη, εἰς μίαν ζωὴν φυτικὴν, ἄεργον, ὀκνηρὰν, ἡ ὁποία κοιμίζει τὸ πνεῦμα, ναρκώνει τὴν ψυχὴν καὶ χονδραίνει καὶ παχυδεριμίζει τὸ σῶμα.

Αὐτοὶ δὲν μετροῦν μόνον τὰ ἔτη καὶ τοὺς μῆνας καὶ τὰς ἡμέρας. Μετροῦν τὰς ὥρας καὶ τὰ λεπτὰ καὶ τὰ δευτερόλεπτα, τὰ ὁποία τοὺς φαίνονται ἀτελείωτα, ἀκριβῶς διότι δὲν τὰ χρησιμοποιοῦν εἰς τίποτε, διότι μετὰ τὸ πέρασμα τῶν ἡ ζωὴ μένει ἄγονος, ἀπαράγωγος, χωρὶς σχεδὸν σκοπὸν καὶ χωρὶς προορισμόν.

Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀνήκουν πολλαὶ γυναῖκες. Ὅχι, φυσικὰ, μητέρες παιδιῶν καὶ οἰκοκυραὶ ἀπὸ ἐκείνας τοῦ καλοῦ καιροῦ, αἱ ὁποῖαι ἐξυπνοῦσαν τὸ πρῶτὸ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ τὸ βράδῳ ἐνυκτέρευαν ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἕως τὰ μεσάνυκτα. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰς γυναῖκας τὰς χαϊδευμένας τῶν ἡμερῶν μας, αἱ ὁποῖαι νομίζουν ὅτι περὶ τὸ ἐγὼ των, τὸ συνήθως ἀσημῶτατον, στρέφεται ὀλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης καὶ ὅτι ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἔχουν τὰ μέσα, σκοπὸς τῆς ζωῆς των εἶναι νὰ τρώγουν, νὰ κοιμῶνται, νὰ στολιζῶνται καὶ νὰ διασκεδάζουν.

Φυσικὰ ἡ ἐνσχόλησις αὐτὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ εὐχαριστῇ καὶ νὰ τέρπῃ ἐπ' ἅπειρον. Εὐθύς δὲ ὡς ἡ ἡλικία ἀρχίσῃ νὰ κλίνει πρὸς τὴν δύσιν, ἡ ἀνία καὶ ἡ πλῆξις μένει ὁ μόνος κληρὸς τῆς

ζωής των. Τότε μετρούν με αγωνίαν όχι πλέον τὰς ὥρας, ἀλλὰ τὰς στιγμὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν περνοῦν καὶ δὲν τελειοῦν, διότι δὲν ἔχουν σκοπὸν καὶ δὲν ἔχουν προορισμὸν.

Δὲν θέλω νὰ εἰπῶ μὲ αὐτὸ ὅτι αἱ κυρία, αἱ ὁποῖαι μοῦ γράφουν, ἀνήκουν ἐντελῶς εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτήν. Ἄλλως τε ἐφρόντισαν νὰ κρυφθοῦν ὑπὸ τὸ ἀνώνυμον καὶ δὲν θὰ μὲ παρεξηγήσουν, ἐὰν χωρὶς περιστροφῆς εἰκονίζω τὴν τάξιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀνήκαν, ἐὰν δὲν ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην νὰ ἀλλάξουν ζωὴν. Ἄλλως τε εἰς τὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι συντελεῖ πολὺ καὶ τὸ περιβάλλον καὶ αἱ συνήθειαι καὶ ἡ παράδοσις καὶ αἱ προλήψεις εἰς τὴν φυτοζωὴν αὐτὴν πολλῶν γυναικῶν.

Δὲν ἔχουν παιδιὰ, ἡ ἀσχολία εἰς τὸ σπίτι των. Δὲν τολμοῦν νὰ ζητήσουν τὴν ἀσχολίαν αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ οἴκου. Ἀδιὰφορον, ἂν πτωχὰ ὄρῃν καὶ ἐγκαταλειμμένα χάνωνται εἰς τοὺς δρόμους, ἂν δυστυχημέναι μητέρες παλαιῶν ἀνίσχυρῶν διὰ τὸ κομμάτι τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν των, ἂν κορίτσια νέαι καὶ ἀναλφάβητα ἐντελῶς ἠμποροῦσαν νὰ φωτισθοῦν καὶ νὰ ἔμβουν εἰς ἕνα καλὸν δρόμον ζωῆς, ἂν αὐταὶ αἱ κυρία αἱ ὁποῖαι πλήττουν καὶ ἀνοιοῦν καὶ δὲν ξέρουν πῶς νὰ περάσουν τὴν ὥραν των, ἐλάμβαναν τὸν κόπον νὰ συγκεντρωθοῦν, νὰ συναδελφωθοῦν εἰς ὁμάδας καὶ νὰ μοιράσουν μεταξὺ τῶν τῶν καιρὸν, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐνδύσουν γυμνά, διὰ νὰ περιβάλῃσιν πεινῶντα, διὰ νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν ζωὴν, ὅσους ἡ τύχη ρίπτει εἰς τὸ σκότος.

Ἐὰν ἤθελαν νὰ δοκιμάσουν τὸ εἶδος τῆς ἀσχολίας αὐτῆς, ἐὰν ἤθελαν νὰ σπάσουν μὲ μίαν γενναίαν ἀπόφασιν τὰ σίδηρα τῶν προλήψεων, ὅπου δεσμεύουν τὰ χέρια των καὶ σκλαβόουν τὰς ψυχὰς των, τότε θὰ ἀνεγεννῶντο εἰς μίαν νέαν καὶ ὠραίαν ζωὴν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἠσθάνοντο ὄχι μόνον πῶς περνοῦν αἱ ὥραι, ἀλλ' οὔτε τὰ ἔτη αὐτὰ.

Η ΧΗΡΑ ΤΟΥ MICHELET

Κατ' αὐτὰς πολλὰ ἐγράφησαν καὶ μεγάλος πόλεμος ἠγέρθη περὶ τὴν μνήμην τῆς χήρας τοῦ Michelet, διὰ σφάλμα τὸ ὁποῖον ἔκαμε ζωσὰ καὶ τὸ ὁποῖον τώρα ἀνεκαλύφθη. Τὸ σφάλμα αὐτὸ, καθὼς θὰ ἴδωμεν, ἔχει τὴν πηγὴν του εἰς πολὺ βαθεῖα αἰσθημάτων καὶ ἰδίως εἰς αἰσθημάτων πολὺ γυναικεῖα. Εἰς γενικὰς γραμμὰς εἶνε ἴσως γνωστὴ ἡ ἱστορία τοῦ ἐνδόξου ζεύγους Michelet.

Ὁ Michelet, χήρος, ζῶν μόνος καὶ ὑποφέρων ἀπὸ τὴν μοναξίαν του, συνήντησεν εἰς τὴν ζωὴν τὴν δα Mialaret. Κατ' ἀρχὰς τὴν ἐγνώρισεν ἀπὸ τὰ γράμματά της. Καθὼς ὅλοι οἱ ἐνδοξοὶ ἄνδρες ἐλάμβανεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἀγνώστους, ἀπὸ ἀναγνωστρίας, ἀπὸ θαυμαστρίας μακρινὰς ἐξομολογήσεις. Σχεδὸν ὅλοι τοῦ ἐζήτησαν νὰ τὰς ὀδηγήσῃ εἰς λεπτὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς των, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία αὐτῆ τῆς ἠθικῆς ὑποστηρίξεως ἐκρύπτετο ἀπὸ εὐχαρίστησιν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνοντο, νὰ γράφουν εἰς τὸν μέγαν συγγραφέα, νὰ ἔχουν κάποιαν πνευματικὴν σχέσιν μὲ αὐτόν. Τὸν ἀγαποῦσαν διὰ μέσου τῶν βιβλίων του· τοῦ ἦτο πολὺ εὐχάριστον νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν δεσμὸν αὐτόν, νὰ τὸν κάμνῃ στενωτέρον, οἰκειότερον. Μίαν ἡμέραν,

λοιπὸν, ὁ Michelet ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μίαν ἐπιστολήν, ἡ ὁποία ἐκίνησε πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον του. Ἐνόμισεν ὅτι διέκρινε ὕψος ψυχῆς καὶ εὐμένειαν πνεύματος ὄχι κοινήν. Ἀπήντησε εἰς τὴν δα Mialaret. Αὐτῆ τοῦ περιέγραφε τὴν θέσιν της. Ἦτο διδασκάλισσα εἰς μίαν οἰκογένειαν εἰς τὴν Βιέννην, ἡ ὁποία τὴν μετεχειρίζετο καλὰ, εἰργάζετο μετὰ ζήλου καὶ εὐχαριστήσεως, καὶ ὅμως διὰ μέσου τῆς εὐθυμίας της διεφαίνετο κάποιον λύπη: ἡ μελαγχολία τοῦ ἐξορίστου. Πότε θὰ ἐπανήρχετο εἰς τὴν Γαλλίαν;... Ἀλλοίμονον!... Δὲν ἦτο κυρία τῆς τύχης της, αἱ περιστάσεις διέθετον τὴν ζωὴν της... Ἀλλὰ δὲν παρεπονείτο· σταθερότης, θελκτικὴ φρόνησις, τὴν ὀδηγοῦν πάντοτε. Ὁ Michelet συνεκινήθη.

Καὶ χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν νέαν κόρην, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἐὰν ἦτο ὠραία ἢ ἀσχημος, ὥστε νὰ προξενῇ φόβον, ἤρχισε νὰ τὴν ἀγαπᾷ. Δὲν ἦτο ἔρωσ τὸ αἶσθημα αὐτὸ κατ' ἀρχὰς, ἦτο κάτι παρόμοιον. Ἡ καρδία του ἦτο ἀρκετὰ συγκεκινημένη καὶ προετοιμασμένη διὰ ν' ἀνθίσῃ τὸ ἄνθος τοῦ ἔρωτος.

Συνηντήθησαν. Ἦτο μοιραῖον. Ἡ δὲ Mialaret ἦλθε νὰ περάσῃ μερικὰς ἐβδομάδας εἰς τὸ Παρίσι· ἔμενε πλησίον τοῦ Λουξεμβούργου. Ὁ Michelet τὴν ἐπεσεκέθη ἐκεῖ. Μετ' ὀλίγον αἱ ἐπισκέψεις του ἐγένιναν καθημεριναί, καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ ἔχουν αἰτίαν πλέον αἰσθηματικὴν, ἀπὸ τὴν καλοσύνην, ἡ ὁποία κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν νεότητά καὶ τὴν δυστυχίαν. Ὁ Michelet βεβαίως εἶχε πλῆθος θαυμαστῶν. Ἀλλ' ὁ θαυμασμὸς τῶν μαθητῶν του δὲν ἦτο ἀρκετὸς διὰ νὰ θερμάνῃ τὴν ἐστίαν του καὶ νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸ κενὸν σπίτι του. Ἐχασε τὴν γυναῖκά του τὸ 1839, ἡ κόρη του εἶχε ὑπανδρευθῆ τὸ 1842.

Τὸ σκότος ἤρχισε νὰ γίνεται πυκνότερον τριγύρω του, καὶ ἔξαφνα φωτεινὰ ἀκτίνες νέου ἡλίου ἦλθαν νὰ τὸ διακλύσουν. Ὁ ἱστορικός, ὁ διδάσκαλος ἐξηφανίσθησαν ἐμπρὸς εἰς τὸν ποιητὴν. Ὁ Michelet ἦτο ποιητὴς εἰς τὰ ἔργα του, ἔγινε καὶ εἰς τὴν ζωὴν του. Τὸ γλυκὺ αἶσθημα τὸ ὁποῖον κατεῖχεν ὀλόκληρον τὴν ψυχὴν του τὸν περιέλουε μὲ ἀνέκφραστον γλυκύτητα. Ἐδίσταζε νὰ τὸ ὁμολογήσῃ. Ἐφοβείτο μήπως τὰ πενήντα δύο χρόνια του δὲν θὰ ἤρσαν εἰς τὰ εἰκοσι τρία τῆς νέας, καὶ ὅμως ἦτο θαλαρώτατος ἀκόμη, ἐφρόντιζε πολὺ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἐπειδὴ πάντοτε ἀπὸ ἰσχυρὸν νέος εἶχεν ἄσπρα μαλλιά, δὲν ἐφάνετο ὅτι ἐγήρασε. Ἐκτὸς τούτου, μόλις ἤνοιγε τὸ στόμα, ἐλησμονοῦσε κανεὶς τὴν ἡλικίαν διὰ νὰ μὴν ἐνθυμηθῆ παρὰ τὴν δόξαν του.

Ἡ δὲ Mialaret εἶχε πολλοὺς λόγους νὰ εἶνε πολὺ εὐτυχὴς καὶ υπερήφανος διὰ τὴν συμπάθειαν αὐτῆν, ὥστε νὰ μὴ τὴν συμμερισηθῇ. Ἐδέχθη μὲ χαρὰν τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ μεγάλου συγγραφέως καὶ ὁ γάμος ἔγινε.

Ἦτο ἡ τελειότερῃ ἔνωσις ὅπου δύναται τις νὰ φαντασθῇ. Ὁ Michelet εἶχε πάρα πολλὴν ἐργασίαν. Κάθε πρωτὴ ἐφευγε διὰ τὰ Ἀρχεῖα· εἰς τὰς τέσσαρες ἐπέστρεφε εἰς τὸ σπίτι, ὅπου τὸν ἐπερίμενε ἡ κυρία Michelet· ἦτο δυστυχὴς ἐὰν δὲν ἐβλεπε, μόλις ἐπέστρεφε, τὸ πρόσωπον τῆς ἀγαπητῆς συντρόφου του. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ ζῆσῃ χωρὶς αὐτήν, ἡ ἀπουσία της ἦτο δι' αὐτόν τὸ μεγαλείτερον δυστύχημα. Μίαν ἡμέραν ὅπου τὸν ἄφησε διὰ νὰ φέρῃ ἄνθη εἰς κάποιον προσφιλεῖ νεκρὸν, ἔγραψε τὰς συγκινητικὰς αὐτὰς γραμμὰς, τὰς ὁποίας

ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι της.

« Ἄφου τώρα δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν ἀφήσω μίαν στιγμὴν πῶς θὰ κάμω εἰς τὴν αἰωνιότητα, ὅπου δὲν θὰ τὴν ἔρω; »

Τὸ ἀπόγευμα ἐπερνοῦσαν μὲ συνομιλίαν καὶ ἀνάρθρωσιν. Ἐνίοτε ἤρχετο κάποιος ἐπισκέπτης, κάποιος παλαιὸς φίλος τοῦ διδασκάλου ἢ κανεὶς μαθητῆς, ὅπως ζήτησις ὀδηγίαις καὶ συμβουλαῖς. Ὁ Renan, ὁ Taine, ὁ Lamartine καὶ ὅλοι αἱ ἐπισημότητες τῆς ἐποχῆς ἀγαποῦσαν νὰ περνοῦν ὥρας τινας εὐχαρίστους εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Assas.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ συνεργάζωνται. Ὅταν ὁ Michelet ἔχασε τὴν θέσιν του, ἡ οἰκογένεια ἤρχισε νὰ στενοχωρῆται· τότε ἔφυγον διὰ μίαν ἐπαρχίαν τῆς Βρετανίας. Καὶ ἐνῶ ἐκεῖνος ἐτελείετο τὴν « Ἱστορίαν πῆς Ἐπαναστάσεως » ἐκείνη ἐθαύμαζεν, ἐμελετοῦσε, ἀπελάμβανε τὴν φύσιν. Ὑπῆρχον ἄνθη εἰς τὸν μικρὸν κήπον, εἰς τὰ ὁποῖα κάθε πρωτὴ ἤρχοντο καὶ ἐκάθηντο περρωτοὶ τραγουδισταί, οἱ ὁποῖοι ἐνανοῦρίζαν μὲ τὸ ἔσμα των τὸν ὕπνον τοῦ φιλοσόφου. Ἡ κυρία Michelet ἤκουε μὲ τὴν αὐτὴν εὐχαρίστησιν ὅπου καὶ ὁ σύζυγός της τὸ τραγουδάει αὐτό. Ἐσκέφη ὅτι τὰ ὄντα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ἐπροσπαθοῦσαν νὰ γλυκάνουν τὴν τύχην τῶν ἐξορίστων, ἔπρεπε νὰ ἀνταμειφθοῦν. Διὰ τὴν νὰ μὴ γράψουν ἕνα βιβλίον, ἕνα εἶδος ποιήματος εἰς πεζὸν διὰ νὰ ὑμνήσουν τὰ πουλιὰ; Εἶπε τὴν ἰδέαν της εἰς τὸν Michelet, ὁ ὁποῖος τὴν ἐνέκρινε.

Τότε ἐγεννήθησαν τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα ἔργα. Τὸ *πηρόν*, τὸ *ἔπιμον*, τὸ *Βουνόν*, ἢ *θάλασσα*. Ἐφεραν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Michelet, ἀλλ' ὁ πραγματικὸς συγγραφεὺς τοῦ ἦτο ἡ γυναῖκά του. Αὐτὴ τὰ εἶχε συλλάβει, μελετήσῃ καὶ κατὰ μεγάλο μέρος γράψῃ.

Ἡ ἀπέρχωντος ζήτησις των ἐτάραξε τὴν κ. Michelet· Ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς παραδόξου ἀδυναμίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέπεσεν ἔπειτα, καὶ τὴν ὁποίαν σήμερον μετὰ τῆς σκληρότητος ἀποκαλύπτουν.

Πράγματι, ἡ δημιουργία τῶν ἔργων αὐτῶν, ἡ ἐπιτυχία των, ἐφαίνοντο ὅτι ἐβεβαίωσαν δύο πράγματα:

1) Ὅτι οἱ σύζυγοι ἔζων εἰς τὸσον στενὴν σχέσιν, ὥστε δὲν εἶχον πλέον παρὰ τὴν αὐτὴν σκέψιν, ὅπως εἶχον καὶ τὴν αὐτὴν καρδίαν καὶ ὅτι καὶ ἐσκέπτοντο καὶ ἠσθάνοντο μαζῇ.

2) Ὅτι αἱ ἰδιοφυΐαι του ἦσαν τὸσον αἱ αὐταὶ, τὸσον ἡ μία ὁμοιάζετο τὴν ἄλλην, ὥστε ὅλος ὁ κόσμος ἠπατάτο, ἀποδίδων εἰς τὸν σύζυγον τὴν πατρότητα τῶν βιβλίων τῆς συζύγου. Ὁ διδάσκαλος καὶ ἡ μαθήτρια ἐσυγγέοντο εἰς ἓν πρόσωπον.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἐκυρίευσεν τὴν κυρίαν Michelet, καὶ ἐφθασε εἰς τὸ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἦτο ὄχι μόνον ἡ ἀντανάγκαις, ἀλλὰ τὸ δεύτερον ἐγὼ τοῦ συζύγου της· καὶ ὅταν τὸν ἔχασε, ἐξέδωκε βιβλία, τὰ ὁποῖα ἦσαν μόνον ἰδικὰ της καὶ τὰ ὁποῖα παρουσίασεν ὅτι ἦσαν ἐκεῖνου. Καὶ βεβαίως δὲν ἐμέμφετο τὸν ἑαυτὸν της διὰ τὴν κατὰχρησιν αὐτῆν τῆς ἐμπιστοσύνης, τὴν ὁποίαν εὗρισκε νόμιμον, λογικὴν, καὶ θὰ ἐξεπλήσσετο πολὺ, ἐὰν ἐμάνθανε μέσα εἰς τὸν τάφον της σήμερον, τὰς δικαίας καὶ αὐστηρὰς κριτικὰς, τῶν ὁποίων εἶνε ἀντικείμενον.

Τί λοιπὸν! θὰ ἔλεγε, μήπως δὲν εἴμεθα ἕνας νοῦς εἰς δύο σώματα; Μήπως καὶ ὅταν ἔζη δὲν ὑπέγραφε τὰ ἔργα μου; Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν τὰ ἔκρινεν ἀνάξια ἑαυτοῦ, ὥστε ἐξακολουθῶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν του ἀκόμη. Καὶ πράγματι ἡ

σπουδαία ἐργασία τὴν ὁποίαν ἐξέδωκε νὸ κυρίας Gabris Monod δὲν ἀφίνει νὰ ὑπάρξῃ καμμία ἀμφιβολία. Ἡ κυρία Michelet ἐπέζησε τριάντα ἔτη τοῦ συζύγου της. Κατὰ τὰ τριάντα αὐτὰ ἔτη ἔπαιξε μίαν παράδοξον κωμωδίαν. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς *Στρατιώτας τῆς Ἐπαναστάσεως* ὅλα τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα μὰς ἔδωκε, ἦσαν ἰδικὰ της μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου συζύγου. Ἐνομιζομεν ὅτι ἐδιαβάζαμεν ἔργα τοῦ Michelet, καὶ ὅμως ἦσαν ἔργα τῆς Mialaret. Ποτὲ μυστικισμὸς δὲν ἔγινε τὸσον εὐλακρῶς. Ἡ κυρία Michelet εἶχε φθάσει εἰς βαθμὸν ἀσυνειδησίας τοιοῦτον, ὥστε εἰς τὸ τέλος τὸ ἐπίστευσε καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία. Ἐνόμιζεν ὅτι ὁμεγάλος συγγραφεὺς εἶχε μετεμψυχωθῆ εἰς αὐτὴν καὶ ὅτι τὸ πνευμά του ὀδηγοῦσε τὸ χέρι της. Ὑπῆρξε περιεργὸν φαινόμενον αὐτοεπιβολῆς.

Καὶ ἐξῆνθ' ἔτι μερικὰ πράγματα τὰ ὁποῖα μοῦ εἶχον κάμει ἐντύπων κατὰ τὴν ἐποχὴν, ὅπου ἐγνώρισα ὀλίγον τὴν λαμπρὰν γυναικᾶ. Ἦθελε νὰ ὁμοιάξῃ φυσικῶς μὲ τὸν ἀγαπητικὸν της νεκρὸν· ἐφοροῦσε τὰ ἄσπρα του μαλλιά, εἶχε τὰς κινήσεις τοῦ κεφαλοῦ του, τὸ βλέμμα του, ἐλάμβανε θέσιν εἰς τὸ γραφεῖον του ὅπου ἐκεῖνος συνήθως ἐκάθητο, μετεχειρίζετο τὸ αὐτὸ κέθισμα, τὸ αὐτὸ χαρτί, τὸ αὐτὸ μελάνι. Αὐτὰ ὅπου ἐνόμιζα ὡς σημεῖα ἀθῶως ἀφοσιώσεως ἦτο κάτι καλλίτερον ἀπὸ αὐτὸ διὰ τὴν κυρίαν Michelet ἢ προσπάθεια νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν της ὅτι ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της κάποιε συνενόησις, — συνενόησις τῆς καρδιᾶς, τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος!

Εἰς ποίε πλάνας παρκαύρεται ἡ πλέον ἔξυπνος καὶ ἡ καλλιτέρα τῶν γυναικῶν, ὅταν τρία αἰσθημάτων τοῦ αὐτοῦ εἶδους τὴν κατέχουν: ἡ υπερηφάνεια, ἡ φιλοδοξία καὶ ὁ ἔρωσ.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν)

Εἰρήνη Νικολαΐδου.

Ο ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΦΙΛΟΛΟΓΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Γ'.

Πολλοὶ ἐκ τῶν νεωτέρων εἶπον ὅτι ἡ σκηνὴ τῆς σιγῆς τῆς Νιόβης εἶνε φυσικωτέρα, διότι ἐν τῇ ὑπερβολῇ τοῦ πόνου δὲν ὁμιλοῦμεν, ἔχομεν ἀπλῶς τὸ δάκρυ ἢ τὴν κραυγὴν τῆς οὐδύνης. Ναι, βεβαίως αὐτὸ κάμνει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν τέχνην ἔχομεν τὴν ἀπαίτησιν νὰ εἶνε ὀλίγον ὑπεράνθρωπος. Ἡμεῖς μένομεν βωβοί, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ποιητοῦ ἔχομεν τὴν ἀπαίτησιν νὰ μὰς περιγράψῃ τὸν πόνον του. Ὁ Εὐριπίδης θέτει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῆς πληγῆς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὅπως τὸ ἀγαλμα τοῦ Μέμνονος πληττόμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου ἀπηχεῖ θαυμαστὴν ἀρμονίαν, ὁμοίως καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπαφῇ τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου ἀφίνει θρηνον βαθὺν συγκλονίζοντα τὰς ψυχὰς. Πρὸς τοῦτο δὲν ἐχρειάζετο οὔτε τὸ δαιμόνιον πνεῦμα τοῦ Αἰσχύλου, τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ εἰς μίαν ἐποποιίαν τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον, οὔτε ἡ ὠραιοπαθὴς ἀντίληψις τοῦ Σοφοκλέους, ὁ ὁποῖα ἐκ τῆς ζωῆς λαμβάνει μόνον τὸ τελειὸν καὶ τὸ ἀρμονικόν. Ἐχρειάζετο μόνον βαθύ ψυχολογικὸν βλέμμα, καὶ διὰ τοῦτο τὸ δῶμα τοῦ Εὐριπίδου ἀρχίζει ἐκεῖ ὅπου τελειώνει τὸ δῶμα τοῦ Αἰσχύλου. Αὐτὸς θὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα τῆς Ἐκάβης, τῆς νέας

αυτῆς Νιόβης, ἡ ὁποία εἶδε νὰ πίπτουν εἰς τὸ χῶμα ὄχι δεκατέσσαρα, ἀλλὰ πενήτηντα τέκνα. Νομίζει τις ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος ἔλαβε σάρκα καὶ ὄσπ' καὶ παρουσιάσθη ἐνώπιόν μας διὰ νὰ κλαύσῃ τὴν ὀδύνην της. Ὡς βασίλισσα, ὡς σύζυγος, ὡς μήτηρ, ὡς μάμμη ἐδοκίμασεν ὅλας τὰς βασάνους, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται εἰς ἐκάστην ἐκ τῶν φάσεων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Καὶ ὁ θεὸς τῆς εἶναι βαθύς, καλύπτων τὸ παράπονον τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὅπως ὁ βόγγος τῶν κυμάτων καλύπτει τὸ μουρμούρισμα τῶν πηγῶν. Εἶνε Ἀνατολίτις εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ πόνου της, ὁμοιάζουσα μὲ τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας τῆς Νινευί, περὶ τῶν ὁποίων ἡ Γραφή λέγει ὅτι ἐκ τῶν θρήνων των ἔκαμον νὰ ἀντηχοῦσιν αἱ ὄχθαι τοῦ Εὐφράτου. Σχιζεῖ τὰς σάρκας διὰ τῶν ὀνύχων, κυλίσται εἰς τὸ χῶμα, καὶ εἰς τὴν ἐκδίκησίν της εἶνε ἀπαισία. Πρὸ τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε τὸν τελευταῖον τῶν υἱῶν της φονεύει τὰ τέκνα του καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν τυφλώνει, ἐκδηλοῦσα ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον τὰ βασάνων τῶν συνεσώρευσαν εἰς τὴν ψυχὴν της.

Ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου ἔφερε τὸν Εὐριπίδην εἰς τὴν ἄλλην μεγάλην ἀρετὴν, τὸν οἶκτον. Ἀφοῦ ἐγνώριζε τοὺς πόνους τῶν ἀνθρώπων, τὰ ψυχολογικὰ αἷτια ὅλων τῶν ἀμαρτημάτων των, ἐπιείκεια ἀπειροσκατέλαβε τὴν ψυχὴν του δι' αὐτά. Δὲν κρίνει, συγχωρεῖ. Ὁ οἶκτος εἶνε τὸ μέγα θέλγητρον τῆς ποιήσεως τοῦ Εὐριπίδου καὶ διὰ τοῦτο κανεὶς δὲν μᾶς συγχεῖ τὸσον βαθιὰ ὅπως αὐτός. Οἶκτος ἀπειροσκατέλαβε διὰ τὸν ἐγκληματοῦντα, διότι ἐν τῇ μεγαλοφυίᾳ του προλαμβάνει πάντας ἐκεῖνους, οἵτινες σήμερον εἶπον ὅτι εἶνε μεγάλοι ἄρρωστοι οἱ ἐγκληματῆται· οἶκτος διὰ τὸ γῆρας, διὰ τὸν ἄσχημον. Τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀρετὴν διδάσκει εἰς τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ ὁ Εὐριπίδης, γνωρίζων ὅτι ὁ πληρούμενος ὑπ' αὐτῆς δὲν θὰ προσβάλλῃ κανένα, δὲν θὰ ἀδικήσῃ κανένα, ἀλλὰ θὰ εἶνε ἐπιεικὴς εἰς ὅλους, θὰ συγχωρῇ ὅλους, θὰ βοηθῇ ὅλους καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ θὰ φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς φιλάνθρωπίας. Κατέχεται ὑπὸ τοῦ ὄνειρου νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα τῶν πόνων. Δὲν μετρεῖ τὴν ἀξίαν, λαμβάνει μόνον ὑπ' ὄψιν τὰ βασάνων, τὰς ὀδύνας· τοὺς ἀνθρώπους ὅλους θεωρεῖ συγγενεῖς. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Εὐριπίδης προλαμβάνων τὴν μεγάλην μορφήν ἡ ὁποία μετέβαλε τὴν ἀγάπην εἰς ἠρησκείαν, προλαμβάνων τὰς μεγαλειότητες μας κορυφὰς ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν τῇ τέχνῃ, τὸν Σοπερχάουερ, τὸν Τολστόη, τὸν Χάουπμαν. ἐδίδαξε τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀδικουμένους τῆς ζωῆς. Ἐπὶ τῶν χρόνων του τὸ βδελυρὸν ἔθιμον τῆς δουλείας ἴσχυε καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τὸ θεώρει φυσικώτατον νὰ βασανίζῃ, νὰ μαστιγώνῃ, νὰ ἀκρωτηριάζῃ πολλάκις τοὺς βαρβάρους. Μέχρις αὐτοῦ οὐδεὶς, οὔτε φιλόσοφος, οὔτε ποιητὴς ἀνεγνώρισεν τὸ ἄδικόν του. Αὐτὸς ὁ δαιμόνιος Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι εἶνε ἀνθρωποὶ φύσει δούλοι καὶ δὲν εἶνε ἄδικοι ἐὰν καταδικάζωνται εἰς τοῦτο. Πρῶτη ἡ φωνὴ τοῦ Εὐριπίδου, δριμεῖα κατὰ τὰς περιστάσεις, ὅσον καὶ μελωδικὴ ὑψώθη κατὰ τοῦ ἀπαισίου ἔθιμου. Ὁ δούλος, εἶπεν, εἶνε ἀντάξιός τοῦ ἐλευθέρου, ἐὰν εἶνε δίκαιος. Οἱ ἐλεύθεροι δὲν ζῶμεν παρὰ διὰ τῶν δούλων. Εἰς μίαν ἐκ τῶν ἀπολεσθεισῶν τραγωδιῶν του, ὁ βασιλεὺς ἀποθνήσκων λέγει εἰς τὸν υἱόν του : «Πρῶτον

πρέπει νὰ εἶσαι ἐπιεικὴς, νὰ παραχωρῆς τὴν θέσιν σου εἰς τὸν πτωχόν, ὅπως καὶ εἰς τὸν πλούσιον, καὶ νὰ φαίνησαι πρὸς πάντας ἐξ ἴσου δίκαιος καὶ εὐσεβής».

Εἶνε μοιραία φαίνεται αὐτὴ ἡ μεταβολὴ τῆς τέχνης ἐν τῇ ἀορίστῃ γραμμῇ, ἡ ὁποία σημειώνει τὸ κατακόρυφον τῆς ἀκμῆς της καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς παρακμῆς, νὰ στρέφεται πρὸς τοὺς ταπεινοὺς, πρὸς τοὺς δυστυχεῖς. Μετὰ τὸν Αἰσχύλον, μετὰ τὸν Σοφοκλέα, ὁ Εὐριπίδης· μετὰ τὸν Corneille, τὸν Γκαίτε, ὁ Ibsen, ὁ Χάουπμαν, ὁ Δοστογιέβσκι· μετὰ τὸν λυρισμὸν καὶ τὸν παραλυρισμὸν τοῦ ἰδανικοῦ, ἡ μελανὴ καὶ πένθιμος ὕψις τῆς πραγματικότητος. Ἡ ἀνθρωπότης δὲν κάμνει ἄλλο παρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἐαυτὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Τὸ ἀνθρώπινον βλέμμα, ἀφοῦ ἐξηρεύνησεν ἐπιμόνως τὸ ἄπειρον, ἀφοῦ ἐζήτησε νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ μυστήριά του, στρέφεται πρὸς αὐτὴν καὶ ζητεῖ ἐκεῖ, μήπως εἶνε δυνατόν διὰ τῶν ἀνθρωπίνων μέσων καὶ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων νὰ εὕρῃ τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος.

Καλλιρρόη Ἀδαμιάδου.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΙΑ'

Βουνά ! βουνά ! βουνά ! Ἕνα σφικταγγάλισμα, ἓνα ἀλληλοσπάρραγμα, ἓνα ἀλληλοχώρισμα βουνῶν. Νομίζει κανεὶς ὅτι οἱ Τιτᾶνες ἐδῶ ἔχουν τὰ συνεργεῖά των, ἐδῶ τὰ βασιλεία των. Κομμένα ὡς τεῖχη Κυκλώπεια, αὐλακωμένα μόνον ἀπὸ κεραυνούς, χωρισμένα μόνον εἰς στιγμὰς ὅπου ἡ γῆ τινάσσεται φοβερὰ ἀπὸ τὰς φλόγας, αἱ ὁποῖαι κατακαίουν τὰ σπλάγχνα της, παρουσιάζονται μὲ ἓνα ἄγριον καὶ ἐπιβλητικὸν μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον καταπλήσσει καὶ πιέζει τὴν ψυχὴν.

Ποῦ καὶ ποῦ μία ἀσημένια ταινία ἀκτινοβολεῖ ἐπάνω εἰς τὴν ἄσχημην καὶ ἀγγυλωτὴν ῥάχιν των καὶ ἓνας κατακλυσμὸς νεροῦ σκορπίζει γύρω των τὴν ποίησιν μιᾶς λευκῆς καὶ δροσερῆς ἀρμονίας.

Τὸ τραῖνον τρέχει, συρίζει, ἀσθμαίνει, βογγεῖ. Ὡς φεῖδι τεράστιον, ὡς βόας πελώριος τὰ κυκλῶνει μὲ συριγμοὺς ἀγρίας χαρᾶς, χύνεται μέσα εἰς τὰ σκοτεινὰ βῆθη των, τὰ διατρυπᾷ, τὰ διασχίζει, καὶ νικητὴς, πάντοτε βογγῶν καὶ πάντοτε ἀσθμαίνων, πάντοτε τρώγων τὰς ἀποστάσεις καὶ καταπίνων τὸν χρόνον ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του. Τὰ ὕψη των, οἱ κρημνοὶ των, τὰ σκότη των δὲν τὸ τρομάζουν.

Δὲν σταματᾷ, παρὰ ὅπου ὁ ἀνθρώπος νικητὴς τῆς ἀγρίας φύσεως, ἀκούραστος τῆς γῆς ἐργάτης, ὑποτάσσει εἰς τὸ μικρὸν καὶ ἀσθενικὸν εἶναι του τὴν ἀγρίαν δύναμιν τῶν στοιχείων. Ἐκεῖ ἡ εἰκὼν μεταβάλλεται. Ἡ φύσις φαιδρύνεται, μειδιᾷ, γελᾷ μέσα εἰς τὰ στολισμένα ἀπὸ σμαράγδια καὶ ρουμπίνια κάλλη της. Εἶτε κατοικοῦν χωρὶά μικρά, εἶτε πύλεις, εἶτε καὶ τρώγλας ἀκόμη σακαμμένας μέσα εἰς τὴν γῆν, οἱ ἀνθρωποὶ τῶν μερῶν αὐτῶν σκορπίζουν γύρω των ἓνα ὠραῖον φῶς ζωῆς ἡρέμου καὶ γελαστῆς, μίαν εἰκόνα νίκης φυσικῆς, γενναίας, καλῆς, τὴν ὁποῖαν νικοῦν μὲ τὸν ἰδρωτὰ των καὶ μὲ τὴν μεγάλην των ἀγάπην πρὸς τὴν μητέρα γῆν.

Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ἀκόμη ἔχουν

ἐδῶ ὠραῖαν ἱστορίαν, συνδέονται ἢ μὲ ἓνα μεγάλο πολιτικὸν γεγονός, ἢ μὲ μίαν ἡρωϊκὴν νίκην, ἢ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρασίαν ἐνὸς μεγαλοφυοῦς τῆς Τέχνης ἐργάτου.

Εἰς τὸ Treviso, τὴν πρῶτην μετὰ τὴν Πάδοβον πόλιν τὴν ὁποῖαν ἀπαντῶμεν, ἔχομεν τὴν πατρίδα τοῦ Paris Bordone, ἐνὸς ζωγράφου, ὁ ὁποῖος ἀπηθανάτισεν τὸ ὄνομά του κατὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀκμὴν τῆς Βενετίας. Τὸν ἐθαυμάσαμεν εἰς τὰ παλάτια καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Βενετίας, ὥστε νὰ μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ αἰσθανώμεθα μόνον μελαγχολίαν, διότι δὲν κατερχόμεθα νὰ γνωρίσωμεν καλλίτερα τὴν γελαστὴν πόλιν, ἡ ὁποία ἐφώτισεν πρῶτη τὴν ὠραῖαν φαντασίαν του καὶ τοῦ ἐνέπνευσε τόσα μεγάλα ἔργα. Καὶ χάνομεν οὕτω τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδωμεν τὴν Προσκύνησιν τῶν Μάγων, ἀληθινὸν ἀριστοῦργημά του, ὡς καὶ τὸν Εὐαγγελισμὸν τοῦ Τισιανού, καθὼς καὶ τόσα ἄλλα ὠραῖα ἔργα τοῦ Bellini, τοῦ Πάλμα, τοῦ Βερονέζε, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι στολισμένα αἱ ἐκκλησίαι καὶ ὅλαι αἱ μεγάλα οἰκοδομαὶ τοῦ Τρεβίζο.

Μετὰ τὸ Treviso τὸ Feltre, εἰς τὰς γελαστὰς ἐξοχὰς τοῦ ὁποῖου ἔχουν τὰς ἐπαύλους των καὶ παραθερίζουν πολλὰ οἰκογένεια τῆς Βενετίας. Οἱ συνταξιδιωτὰί μας μὲ τῆς μικρῆς βαλίξες των εἰς τὸ χέρι, περιμένουν ἀνυπομόνως τὸ σύριγμα τοῦ τραίνου, ἐνῶ ἔξω, ἐφ' ὅσον πλησιάζομεν εἰς τὸν σταθμὸν, πλῆθος κυριῶν μὲ τὰ παιδάκια των κινοῦν τὰ μαנדύλια των καὶ χαιρετοῦν μὲ τρυφερὰς ἐπικλήσεις καὶ θωπείας εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἀναμενομένου συζύγου. Αἱ ἀριστοκρατικώτεροι κυρίαὶ κατέρχονται ἀπὸ τὰ βουνὰ μὲ αὐτοκίνητα, τὰ ὁποῖα συρίζουν συνεχῶς, εἰς σημεῖον, ὑποθέτω, χαιρετισμοῦ.

Ecco para, φωνάζει ἓνα μικρὸ ξανθὸ ἀγοράκι, εὐμορφοτόσον καὶ θελκτικόν, ὥστε νὰ μὴ χορταίνῃ νὰ τὸ καμυρόνη ὁ εὐτυχημένος πατέρας, ὁ ὁποῖος τὸ ἐναγκαλιέται, πρὶν ἀκόμη νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸ τραῖνο. Ἐκεῖ πρὸ τοῦ σταθμοῦ αἱ οἰκογενεαὶ διαχύσεις, οἱ ἐναγκαλισμοὶ, τὰ τρυφερὰ λογάκια ἀποροφῶν τὸσον τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας, ὥστε ἡ φύσις μὲ ὅλην τὴν ἐδῶ εὐμορφίαν της δὲν λέγει τίποτε εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὸ βαγόνι μας ἀδειάζει καὶ μόνον μία κυρία βιαστικὴ, τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν τὸ τραῖνο συρίζει, τρέχει νὰ λάβῃ θέσιν πλησίον μας. Εἶναι καὶ αὐτὴ διὰ τὸ Beluno, καὶ ἐπὶ τέλους ἡμποροῦμεν νὰ τὴν συμβουλευθῶμεν περὶ τῆς ἐξοχικῆς διαμονῆς, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ προτιμήσωμεν.

Δυστυχῶς δὲν πρόκειται νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ἰδίαν γραμμὴν τῶν Ἀλπεων μὲ ἡμᾶς. Αὐτὴ φοβεῖται τὸ κρύο, ἐνῶ ἡμεῖς τρέχομεν εἰς ἀναζήτησίν του, μὲ τὸν πόθον καὶ τὰ ὄνειρα, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ μάγοι ἔτρεχαν ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἄστρον τῆς Βηθλέεμ. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἐπροτιμήσαμεν τὴν γραμμὴν, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν Κορτίναν καὶ Μιζουρίναν, τὴν πρῶτην εἰς ὕψος χιλίων διακοσίων μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ τὴν δευτέραν εἰς ὕψος χιλίων ἑνεακοσίων περίπου.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ τὸ Beluno ἀκόμη μὲ ὕψος τετρακοσίων μέτρων μᾶς ὑπόσχεται ζωογόνους δροσιές, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τῆς μικρῆς δροσερῆς φρικιάσεως, τὰς ὁποῖας αἰσθανόμεθα ὅσον πλησιάζομεν. Εἰς τὴν διαφορὰν ἄλλως αὐτὴν τῆς θερμοκρασίας συντείνει πολὺ καὶ τὸ ἀνοιγμὰ τῶν παραθύρων τοῦ βαγονιοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἡμπορούσαμεν νὰ ἐπιτύχωμεν ἐφ'

ὅσον ὅλοι οἱ κύριοι ἦσαν μαζὴ μας. Εἶναι τόσον προφυλακτικοὶ ἀπὸ τὸ κρύο οἱ ἄνδρες τοῦ αἰῶνός μας καὶ τόσον τοὺς ἐνοχλεῖ ὁ καπνὸς τῶν καρβούνων.

Τὰ βουνὰ, ὅσον ἀνερχόμεθα, πυκνώνονται περισσότερο. Ἐὰν πρὶν μᾶς ἐφαίνετο ὅτι μετὰ δυσκολίας τὸ ἐν ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τὴν ἀγκάλην τοῦ ἄλλου, τώρα δύο καὶ τρία καὶ τέσσαρα μαζὴ φαίνονται ὡς νὰ ἔχουν πέσει τὸ ἐν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο, ὡς νὰ εἶναι ἔτοιμα νὰ πέσουν ἀκόμη χαμηλοτέρα καὶ νὰ θάψουν ὑπὸ τὸ βάρος των ὅλα τὰ μειδιάματα τῆς σμαραγδένιας χλόης, καὶ τῶν ἀργυροῦν λωρίδων τῶν ποταμῶν. Δάση πυκνὰ εἰς συστοιχίας δένδρων ὀμαλάς, κανονικῆς, εἰς ὕψος μαθηματικῶς ὑπολογισμένον, ἐκτυλίσσονται ἀπὸ τὰς χαμηλὰς ὑπωρείας, φαίνονται ἀνερχόμενα εἰς τὰς ῥάχεις καὶ διεκδικοῦντα τὸ ἔδαφος ὅσον τὸ δυνατόν ὑψηλότερα, σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν. Καθὼς ὁ ἥλιος δύνει πλέον καὶ πυκνὰ σύννεφα παρατάσσουν στακτερὰ παχειὰ παραπετάσματα, ἐπάνω εἰς τὰ ὑψηλὰ τῶν βουνῶν μέρη, τὸ ξετύλιγμα τῶν δεινροστοιχιῶν τοῦ δάσους μὲ τὸ τρέξιμον τοῦ τραίνου, φαίνεται ὡς στρατὸς ὁ ὁποῖος τρέχει, ἀνεβοκατεβαίνει καὶ ὀρμᾷ εἰς ἔσθον κατὰ ἐχθροῦ ἀοράτου.

Καὶ γοητευμένη ὡς ἤμην ἀπὸ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβλητικὸν αὐτὸ θέαμα, ἐλησμόνησα τόσον τὸ παρόν, ὥστε νὰ μοῦ φαίνεται ὅτι βλέπω τὰ στρατεύματα τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ἐξορμῶντα κατὰ τῶν Αὐστριακῶν, τοὺς ὁποῖους ἐδῶ περίπου πρὸς ἐνὸς αἰῶνος ἀπώθησαν καὶ ἐξωλόθρευσαν.

Ἄλλὰ γρήγορα ἡ πλάνη μου διεσκηδάσθη καὶ ἡ πετῶσα τόσα χρόνια ὀπίσω φαντασία μου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πραγματικὴν ἰσχύα.

Τὸ μελαγχολικὸν καὶ ἡσυχον κουδούνισμα πέντε ἐξ λευκῶν ἀγελάδων, αἱ ὁποῖαι ἡσυχὰ, μονότονα καὶ ἀπλᾶ κινοῦνται καὶ διευθύνονται πρὸς ἓνα μικρὸν παραποταμάκι διὰ νὰ πρῶν νερό, καὶ τὸ σύριγμα τὸ παθητικὸν τοῦ βοσκοῦ των μὲ ἐπαναφέρει εἰς τὴν πραγματικότητά. Καὶ ἀφίνω τὸν Ναπολέοντα μὲ τοὺς ἀνδρείους του νὰ κοιμῶνται τὴν ἡσυχον ὑπνον τῆς αἰωνιότητος, ἐνῶ τὸ τελευταῖον σύριγμα τοῦ τραίνου ἀναγγέλλει καὶ τὴν ἀφίξιν μας εἰς τὸ Beluno.

ΠΕΝΘΙΜΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

I.

Τὰ φύλλα πέφτουν μακρὰμένα, χλωμά, ὁ οὐρανὸς σκεπάζεται μὲ πένθιμο πέπλο, καὶ ὁ ἀγέρας συρίζει μελαγχολικὰ. Δὲν κελαιδεῖ τῶρα τ' ἀηδόνι. Τὰ ῥόδα καὶ τὰ κρίνα μαρμαίνονται δὲν σκορποῦν πιά εὐωδίε. Ὁ ἥλιος κρυμμένος μέσα πὲ σύννεφα δὲν τὰ θερμαίνει δὲν τοὺς δίδει ζωὴν.

Ὅλη ἡ φύσις τώρα σιγὰ, σιγὰ πεθαίνει· ἓνα πένθος ξαπλώνεται παντοῦ, ἓνα κλάμα, ἓνα παράπονον.

Σ' αὐτὴ τὴν ὥρα ποῦ ὅλα κλαῖν, ὅλα εἶναι πένθιμα, σβύνει καὶ μιὰ ψυχὴ, μιὰ ψυχούλα ἀγνή παρθενικὴ. Ναί ! πεθαίνει ἡ νηχὴ μὲ τὰ ὀλόξανθα μαλλιά, μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια. Τὴν ἔλωσε τὴν ὄρφανούλα, τὴν γλυκεῖα παρθέναν, τὴν ἔλωσε σὰν τὸ κερί ἡ φαρμακερὴ ἀρρώστια, τὴν ἔσωσαν οἱ πόνοι, καὶ δὲν ἔχει πιά ζωὴν ἤλθε ἡ ὥρα νὰ πετάξῃ ἡ ψυχούλα της νὰ

πάη ψηλά στον ούρανό, απ' εκεί που ήλθε.

Εκπλωμένη στο φτωχό κρεβάτι της, χλωμή, χλωμή σαν φθινοπωρινό φύλλο, με τα βαθυλωμένα μάτια της, πουνε στεφανωμένα με ένα γύρο μαύρο, κυττάζει για τελευταία φορά το νηό, που καθισμένος σιμά της τής πιάνει σφικτά το χέρι και το φιλεί. "Α! είνε αυτός που ώρκίσθηκε αιώνια αγάπη, που ώνειρεύθηκε ή όρφανοϋλα να ζήση μαζί του ευτυχισμένη. Και τώρα σβύνει, και μαζί σβύνουν όλα της τα όνειρα πεθαίνει ή άμοιρη κόρη και άφίνει τον άγαπημένο της που ελάτρευε σαν άλλο θεό.

Δύο δάκρυα κυλούν απ' τα μάτια της, άπλώνει τα χέρια της να σηκωθ ή να αποχαιρετήση το φίλο της, μα του κάκου. "Ένας βήχας ξηρός, την έπνιξε τή φωνή της, αίμα έθαψε τα χείλη της και ή ψυχή της πέταξε! ή κόρη πέθανε!!

II.

Κοιμάται ή παρθένω, κοιμάται ή άγνή κόρη, λευκότερη απ' τα λευκά χρυσάνθεμα που την στολίζουν. Κοιμάται μεσ' στο λευκό νεοκρεβάτι της τον αιώνιο ύπνο.

"Έκλεισαν τα όμορφα μάτια για πάντα, έκλεισε το γλυκό στόμα, που έχει ακόμη επάνω ένα χαμόγελο, το τελευταίο χαμόγελο που άνησε στα χείλη της για 'εϊνο.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

ΟΠΤΑΣΙΑ ΚΑΡΟΛΟΥ ΙΑ'

Πολλάκις οι άνθρωποι αποδίδουσι μομφήν εις τους πιστεύοντας τας όπτασις. Μερικαί όμως τούτων, θεωρουνται τόσον βέβαιαι, ώστε εάν ήρνεύτο τις να τας παραδεχθ ή θα εύρισκετο πρό της ανάγκης ν' ανατρέξη εις ιστορικά γεγονότα.

Μία επίσημος έκθεσις των πρακτικων, φέρουσα τας υπογραφάς τεσσάρων αυτοπτων μαρτύρων, επιβεβαιού το κύρος υπερφυσικού φαινομένου, υπερ κατωτέρω μέλλω ν' άφηγηθώ, προσθέτων ότι ή εν αυτῃ περιεχομένη πρόρρησις ήτο γνωστή, πολύ πριν τα έπελθόντα συμβάντα την πραγματοποιήσουν.

Κάρολος ο ΙΑ', πατήρ του περιφήμου Καρόλου ΙΒ', ήτο εις εκ των πλέον δεσποτικών μοναρχων, αλλά και ο πλέον σώφρων εξ όσων έθασίλευσαν εν Σουηδία. Περιέστειλε τα υπερβολικά προνόμια των ευγενων, κατήργησε την ισχύν της Γερουσίας και εφήρμοσε ιδικούς του νόμους, εν μιᾷ λέξει μετέβαλε το πολιτεύμα του τόπου εξ ολιγαρχικού εις άπόλυτον μοναρχίαν. "Άλλως τε ήτο άνθρωπος γενναίος, πιστός ακόλουθος της Λουθηριανῆς θρησκείας, χαρακτήρος άκάμπτου, ψυχρού, θετικού και τελείως έστερημένος φαντασίας.

Πρό τίνος ειχεν αποθάνη ή σύζυγός του Ουλρίκη—'Ελεονώρα. Μ' όλην δέ την πρός αυτήν σκληρότητά του, ήτις ως λέγουσιν επέσπευσε τον θάνατόν της, ουχ ήττον την εξετίμα και ελυπήθη πλείοτερον παρ' όσον ήλιπίε τις από καρδίαν σκληράν, οία ή ιδική του. "Εκτοτε κατέστη σιωπηλός και σκαϊότερος ή πρότερον, και επεδόθη εις την εργασίαν μετά ζήλου, προσπαθων ούτω να διασκεδάση τας μελανάς του σκέψεις.

Κατά τινα φθινοπωρινήν έσπέραν εύρισκόμενος εις τό εν Στοκχόλμη παλάτιόν του, εκάθητο πρό μεγάλης πυρᾶς άνημμένης εις την εν τῷ γραφείῳ έστίαν. Πλησίον του εκάθητο ο κλειδοϋχος του, ο κόμης Μπραέ, ο ιατρός Μπωγγάρτεν, όστις, ειρήσθω εν παρόδῳ, έσεμνύνετο ως έξοχος νοῦς. Την έσπέραν εκείνην ειχε προσκληθῆ υπό του βασιλέως να τον συμβουλευθῆ περί μιᾶς άδιαθεσίας του.

"Η έσπερίς παρετίνετο και ο βασιλεύς παρὰ την συνήθειάν του δεν έδιδε τόν σύνθημα της αναχωρήσεως, καληνυκτίζων αυτούς. Την

"Επαυσαν πλέον τα δάκρυά της, οι πόνοι της, οι στεναγμοί και ήσυχη τώρα κοιμάται με τα χερσικά της σταυρωμένα, τον ύπνον τον βαθύ, απ' τον όποιο δεν θα ξυπνήση ποτέ. Καίουν ή νεκρικές λαμπάδες επάνω στο κεφάλι της, και με το τρεμουλιαστό φῶς που σκορποῦν, φωτίζουν το σκοτεινό καμαράκι που είνε ή πεθαμένη.

"Εμεινε έρημο τώρα το φτωχό καμαράκι. Δεν έχει άλλον ή όρφανή να την κλάψη παρὰ το φίλο της. Αυτός μόνος σκυμμένος σιμά της χύνει δάκρυα σιγά, χωρίς στεναγμό, χωρίς φωνή, λές και δεν θέλει να ταραξή τή γαλήνη της λατρευτῆς του. Φιλεί τα παγωμένα χέρια, το παγωμένο μέτωπό της, και τα δάκρυα τρέχουν δίωένα απ' τα μάτια του, και βρέχουν την άγαπημένη του νεκρά. Κλαίει ο άμοιρος την χαμένη του αγάπη, κλαίει την κόρη που τον άφησε για πάντα που δεν θα την ξαναϊδῆ. Τι φαρμακερή άρρώστια του την έμάρανε, τι σκληρός θάνατος του την εψύχρανε σαν μάγισσα! "Αμίλητη, βουθή, χωρίς παλμό την βλέπει τώρα μπροστά του και ή καρδιά του σπαράζεται, ο πόνος ξεσχίζει τα στήθη του. Δύστυχος νηός!!

III.

Σύννεφα κυλιούνται στον ούρανό· σύννεφα βερικά και μαύρα

κεφαλήν έχων έσκυμμένην και τους όφθαλμούς προσηλωμένους επί των δαυλων, εσίωπα, βαρυνθείς πλέον τους ζένους του, φοβούμενος δέ, ἴσως εκ κακής προαισθήσεως. να μείνη μόνος. "Ο κόμης Μπραέ παρετήρει ότι ή παρουσία του δεν ήτο και τόσον εύχάριστος και επανειλημμένως εξέφρασε τον φόβον του μήπως ή Μεγαλειότης Του ειχεν ανάγκην αναπαύσεως. Μία όμως χειρονομία του βασιλέως έκράτει αυτον εις την θέσιν του. "Ο ιατρός ώμίλησε περί της επιδράσεως της άγρυπνίας επί της υγείας. "Άλλ' ο Κάρολος απήντησε μεταξύ των όδόντων: "Μείνατε· δεν έχω διάθεσιν ακόμη να κοιμηθῶ".

"Η δμιλία περιστράφη εις πολλά ζητήματα, τα όποια διεκόπτοντο εύθως εκ της πρώτης ή δευτέρας φράσεως. Πρόδηλον ήτο πλέον ότι ο βασιλεύς κατήχето υπό μεγίστης δυσθυμίας και εν τοιαύτη περιπτώσει ή θέσει ενός αλικού είνε δύσκολος.

"Ο κόμης Μπραέ, νομίζων ότι ή τόση άθυμία του βασιλέως ήτο άποτελεσμα της άπωλείας της συζύγου του, παρετήρησεν επιμόνως την εικόνα της βασιλίσσης, κρεμαμένην εντός του γραφείου του και στενάξας ειπε: "Πόσον ή εικών αυτη της ομοιάζει! "Ιδού μία έκφρασις μεγαλοπρεπῆς άμα και γλυκεία! . . .

— "Μπα! απήντησεν άποτόμως ο βασιλεύς, νομίζων ότι τῷ απευθύνεται επιπλήξις, όσάκις ενώπιόν του ανεφέρετο το όνομα της βασιλίσσης: "Η εικών αυτη την κολακεύει πολύ! "Η βασιλίσσα ήτο άσχημη". Και αισθανθείς ενδόμυχόν τινά όργην διά την σκληρότητά του αυτην, ήγήρθη και εδημάτισεν όλίγον εντός της αιθούσης, θέλων ν' αποκορύψη μιάν συκίνησιν διά την όποιαν ήσχύνετο. "Εστάθη πρό του παραθύρου το όποϊον έβλεπε πρός την αυλήν. "Η νύξ ήτο σκοτεινή και ή σελήνη εις το πρώτον τέταρτον.

Το παλάτιον ένθα σήμεραν έδρεύουν οι βασιλείς της Σουηδίας δεν ειχε περατωθῆ, και ο Κάρολος ΙΑ', επί της βασιλείας του όποϊου άνηγήρθη, κατόκει το παλαιόν μέγαρον, κείμενον εις την άκραν του Ritterholm, το όποϊον βλέπει πρός την λίμνην του Møler. Είνε μέγα οικοδόμημα εν σχήματι πετάλου. Το γραφείον του βασιλέως εύρισκετο επί της μιᾶς των άκρων και σχεδον έναντι αυτού, ή αιθουσα του Κοινοβουλίου.

Τα παράθυρα της αιθούσης εφωτίζοντο υπό ζωηρού φωτός· τοῦτο δέ εφάνη παράδοξον εις τον βασιλέα, όστις κατ' αρχάς υπέθεσε ότι προήρχετο εκ της λαμπάδος υπηρέτου τινός. "Άλλά τί ήθελον κάμη εις αιθουσαν, ήτις δεν ειχεν άνοιχθῆ πρό καιρού; "Άλλως τε το φῶς

που του δίδουν όψι πένθιμη. Σταλαγματιές, σταλαγματιές πέφτει ή βροχή και του άγέρω τ' άγριο φύσημα σκορπάει τα λίγα φύλλα που μείναν στα δένδρα και φέρνει πόνο βαθύ στην καρδιά. Πάγωσαν οι κάμποι, ρήμασαν ή κοιλάδες, τα βουνά, παντού έρήμωτις παντού κλάμα. "Όλη ή φύσις είνε νεκρά. . .

Σκυμμένος επάνω στο νηοσκυμμένο τάφο της αγάπης του, τον στολίζει με λίγα μακραμένα λουλούδια, τα τελευταία του φθινοπώρου, και χύνει θερμά δάκρυα ο δύστυχος νηός. Σύννεφα μαύρα πλακώνουν και τή δική του την καρδούλα, σύννεφα βερικά που την κάνουν να βογγάη και τα ξεσπᾶ ή βροχή από δάκρυα. "Ερημος τώρα χωρίς έκείνη, χωρίς όνειρα, χωρίς ελπίδες μένει στον κόσμο. Πόνοι, στεναγμοί, κλάμα είνε ή ζωή του. Γιατί τάχα να ζῆ! Τον βρέχει ή βροχή, ο άέρας τον παγώνει, μα εκείνος δεν νιώθει τίποτε. Τι είνε ή τρικυμία αυτη, μπρός στην τρικυμία της ψυχῆς του! "Αχ! να πέθαινε, να πέθαινε! Και ή βροχή πέφτει, σταλαγματιές, σταλαγματιές, ο άέρας βογγάει, και αυτός δεν παύει το μοιρολόγι του. "Ένας βήχας ξηρός τον πνίγει συχνά και τα δάκρυα τρέχουν ποτάμι. "Ω! να πέθαινε, να πέθαινε!!

III.

Χειμώνας τώρα· μαύρες νυχτιές, σύννεφα, χιόνια. Τα δένδρα

ήτο υπέρ το δέον λαμπρόν και δεν ήτο δυνατόν να προήρχετο εκ μιᾶς μόνης λαμπάδος· εύκολώτερον ήτο να αποδώσουν τοῦτο εις πυρκαϊάν, αλλά δεν έβλεπον καπνόν· οι ύελοι δεν ειχον θραυσθῆ, ουδεις τέλος θύρως παρήχето, ώστε το πᾶν προεδιδε μᾶλλον φωταψιάν.

"Ο Κάρολος παρετήρησε πρός στιγμην τα παράθυρα, χωρίς να δμιλήσῃ. "Εν τούτοις ο κόμης Μπραέ έτεινε την χειρα πρός το σχοινίον κωδωνίσκου, προτιθέμενος να καλέση ένα υπηρέτην, όπως τον αποστείλῃ και εξετάσῃ την αιτίαν της παραδόξου τούτης φωταυγείας, άλλ' ο βασιλεύς τον ήμποδισε.

— "Θα μεταβῶ ο ίδιος εις αυτην την αιθουσαν» ειπε. Και ένῳ επέραινε τας λέξεις ταύτας τον ειδον να ωχριάσῃ και ή φυσιογνωμία του να εκφράζῃ ειδός τι θρησκευτικῆς φρίκης. "Εν τούτοις εξήλθε μετά σταθερού βήματος· ο κλειδοϋχος και ο ιατρός τον ήκολούθησαν κρατούντες καθεις ανά εν άνημμένον κηρίον "Ο θυρωρός όστις ήτο και ο κλειδοφυλάξ ειχεν ήδη κατακλιθῆ "Ο Μπωγγάρτεν μετέβῃ όπως τον εξυπνήσῃ και τον προστάξῃ εκ μέρους του βασιλέως ν' άνοιξῃ εν τῷ άμα την αιθουσαν του Κοινοβουλίου. Ουτος εξεπλάγη πολύ διά την άπροσδόκητον ταυτην διαταγήν, αλλά παρ'αυτα ενεδύθη και κατέφθασε μετά του όρμαθου των κλειδων τον Βασιλέα. "Εν πρώτοις ήνοιξε την θύραν μιᾶς στοᾶς χρησιμευούσης ως προθάλαμος της αιθούσης των Συμβουλίων. "Ο βασιλεύς εισῆλθε· αλλά πόσον εξεπλάγη βλέπων τους τοίχους μελανά έπεστρωμένους.

— "Τις διετάξε να στρώσωσιν ούτω την αιθουσαν; ήρώτησε με ύφος πλήρες όργης. —Μεγαλειότατε, άγνωστέντελώς», απήντησε τεταραγμένος ο θυρωρός, και τελευταίως όταν εσάρωσαν το δωμάτιον, τα φατνώματα ήσαν ως πάντοτε δρύινα. . . Βεβαίως τα παραπετάσματα αυτα δεν προέρχονται εκ του σκευοφυλακίου της Μεγαλειότητος Σας». Και ο βασιλεύς ταχέως θαδίξων, ειχεν ήδη φθάσει εις το μέσον του προθαλάμου. "Ο κόμης και ο θυρωρός τον ήκολούθουν εκ του πλησίον, ο δέ ιατρός Μπωγγάρτεν έμεινεν όλίγον όπισω, διχογνωμων μεταξύ του φόβου να μείνη μόνος και εκείνου του να εκτεθῆ εις τας συνεπειάς συμβεβηκότος, παρουσιαζόμενου διά τρόπου πολύ παραδόξου.

— "Μη προχωρήσῃτε Μεγαλειότατε! » εφώνασεν ο θυρωρός. "Μά την ψυχῆν μου κάποια μαγεία ένυπάρχει εκει. Τοιαυτην ώραν. . . και από του θανάτου της βασιλείσεως, της χαριστάτης συζύγου σας. . . λέγουσιν ότι περιέρχεται εις αυτό το δωμάτιον. . . "Ο Θεός ᾶς μᾶς φυλάξῃ! »

όλα γυμνά, ξηροί οι κήποι χωρίς λουλούδια. Μακραμένα τα χρυσάνθεμα, τα τελευταία λουλούδια που άνθουν το φθινόπωρο, γέρνουν τα καυμένα στη γῆ, απ' το φύσημα το δυνατό του βορραῖ που παγώνει τα άρνάκια στο βουνό, τον φτωχό στο καλύβι του.

"Ερημο τώρα το μνήμα της κόρης. Δεν το στολίζουν πλέον λουλούδια, δεν το φωτίζει κανδήλι. Δεν κλαίει ουτε ο νηός γερμένος στο σταυρό του. "Ερημο, σιωπηλό, κανέναν δεν ταραττει την σιωπή του. Και μόνο έχει για σύντροφο ένα άλλο μνήμα που άνοιχθηκε κοντά του. Σιμά, πολύ σιμά, ένας άλλος στήθηκε σταυρός. Είναι ο τάφος του νηού. "Ο,τι ποθούσε ο άμοιρος το βρήκε. "Ο θάνατος που ζητούσε μέρα και νύχτα ήλθε γρήγορα για να τον φέρῃ κοντά στην άγαπημένη του.

Πέθανε απ' την ἴδιαν άρώστια, που πέθανε και έκείνη, με τ' όνομά της στο στόμα του, μιᾶ βροχιά μελαγχολική χωρίς ν' άφήσῃ κανένα στεναγμό. "Η ψυχή του χαρούμενη φερούργισε για ν' ανταμώσῃ τή ψυχή εκείνης. "Όνειρα άλλα δεν ειχε ο φτωχός. Αυτό ήτο το τελευταίο του όνειρο!

Τύρανος 12)11)905.

X. K.

— "Σταθῆτε, Μεγαλειότατε, εφώνασεν και ο κόμης. Δεν άκούετε τον κρότον· όστις φθάνει από την αιθουσαν του Κοινοβουλίου; Τις οϊδε εις ποίους κινδύνους εκτίθεται ή Μεγαλειότης Σας».

— "Μεγαλειότατε, έλεγεν ο ιατρός, του όποϊου μία αϊφνιδια πνοή άνέμου ήρχετο να σβύση το κηρίον, επιτρέψατέ μοι τουλάχιστον να μεταβῶ πρός αναζήτησιν μερικων σωματοφυλάκων Σας».

"Ας εισέλθωμεν λέγει ο βασιλεύς δια φωνῆς σταθερᾶς, σταματων πρό της θύρας της μεγάλης αιθούσης· και συ θυρωρέ άνοιξε άμέσως αυτην την θύραν». Την ώθησε διά του ποδός και ο κρότος επάναληφθει από την ήχώ των θύλων, άντηχῆσεν ως βολή κανονίου "Ο θυρωρός τοσοῦτον έτρεψε, ώστε τῷ ήτο άδύνατον να εισάξῃ το κλειδίον εις το κλειδίον. — "Γέρωσιν στρατιώτης να τρέμῃ! » λέγει ο Κάρολος ύψωνων τους ώμους. "Ελα, κόμη, άνοιξέ μας αυτην θύραν».

— "Μεγαλειότατε, απήντησεν ο κόμης, όπισθοχωρῶν κατὰ εν βήμα "Η Υ. Μ. ᾶς με διατάξῃ να μεταβῶ πρό του στόματος κανονίου δανικου ή γερμανικου θα ύπακούσω άνευ δισταγμού.

"Ο βασιλεύς ήρπασε το κλειδίον από τας χείρας του θυρωρού. "Βλέπω, λέγει μεθ' ύφους περιφρονητικού ότι αυτό αποβλέπει μόνον έμέ» και πριν άκόμη ή ακολουθία του προλάβῃ να τον αναχαιτίσῃ ήνοιξε την δρύινην θύραν και εύρέθη εντός της αιθούσης λέγων. "Με την βοήθειαν του Θεου! "Οι τρεῖς ακόλουθοί του ώθούμενοι από περιεργείας ισχυροτέρας και του φόβου των και θεωρούντες ἴσως άνανδρον να εγχαταλείψουν τον βασιλέα, εισῆλθον μετ' αυτού.

"Η μεγάλη αιθουσα ήτο φωταγωγημένη υπό άπειρίας λαμπάδων. Μελανά παραπετάσματα έσκέπαζαν τα παλαιά ταπητοουργήματα. "Επί των τοίχων εφαινοντο ως διευθετημένοι εν τάξει σημαῖαι γερμανικαί, δανικαί, τρόπαια στρατιωτων του Γουσταυου-Αδδλφου. Εις το μέσον διεκρινόντο αι σουηδικαί σημαῖαι περιβεβλημένα δια μέλανος πενήμου κρεπίου. Πολυπληθῆς δημήγυρις κατείχε τα εδώλια. Αἱ τέσσαρες τάξεις του κράτους ήδρευον, ανά μία κατὰ σειράν. "Ολοι ήσαν ένδεδυμένοι πενήμως και το πλήθος τουτο των όψων αιτινες εφαινοντο φωτεινά επί του σκοτεινου έδαφους, έθαμβωναν τοσοῦτον τους όφθαλμούς, ώστε εκ των τεσσάρων μαρτύρων, οἱτινες ήσαν αυτόπται της παραδόξου ταυτης σκηνης, ουδεις ήδυνήθη ν' άνεύρη γνωστόν τι πρόσωπον, όπως ο υποκριτής, επί της σκηνης εύρισκόμενος, έναντι του κοινου, δεν βλέπει παρὰ θροισμα συγκεχυμένου.

"Επί του ύψουμένου θρόνου ένθα ο βασιλεύς συνείχιζε να προσαγορεύῃ την δημήγυριν, ειδον πτώμα αίμοσταγές, περιβεβλημένον τα παρὰ

ΣΥΜΤΑΓΗ

Κέϊκ— 100 δράμ. φαρίνα 100 δράμ. ζάχαρι. 50 δράμ. βούτυρο, 4 αυγά. 75 δράμ. σταφίδα. 1½ φλιτζάνι γάλα, ενός λεμονιού τὸ ἔξω, 1½ κουταλάκι σόδα καὶ ὀλίγον τριταρικόν ὄξυ καὶ 2 κουταλιές τῆς σούπας κονιάκ.

Καίετε τὸ βούτυρο καὶ ἄμα κρῦσει τὸ ἀσπρίζετε καὶ ἔπειτα ρίπτετε τὴν ζάχαριν ἔπειτα ἓνα, ἓνα τοὺς κρόκους τῶν αυγῶν καὶ τὰ ἄσπρα τὰ βάζετε χωριστὰ εἰς μίαν κατασρόλα· ἔπειτα ρίχνετε τὸ ἄλευρι, τὸ κονιάκ καὶ τὴν σόδα καὶ τὸ τριταρικόν ὄξυ καὶ εἰς τὸ τέλος τὸ ἄσπρο τῶν αυγῶν κτυπημένον εἰς ἄφρον. Τὰ ἀνακατεύετε ὅλα εἰς ἓνα μῆγμα ἀλείφετε μίαν φόρμαν μὲ βούτυρον καὶ τὸ ψήνετε εἰς φούρνον μέτριον, διὰ νὰ εἶνε ἕτοιμον χρειάζεταιαι ἀπὸ μίαν ὥραν ἕως μία καὶ μισή.

ΤΑ ΔΩΡΑΣΑΣ

Τὰ δῶρα σας διὰ τὰς ἐπικειμένας ἑορτὰς εἴτε εἰς ὠρολόγια τῆς τσέπης, εἴτε τοῦ τραπέζιου, εἴτε εἰς πολυτίμα κοσμήματα καὶ ἀτημικὰ προμηθεύεσθε ἀπὸ τὸ χρυσοχοεῖον καὶ ἀδαμαντοπωλεῖον τῶν κ. κ. Στ. Μάρκου καὶ Θ. Τσαμπούλα.

Ἐκτὸς τῶν ὠραίων κοσμημάτων, ἄτινα ὀφείλονται εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν δεξιότητα τοῦ κ. Στ. Μάρκου τὸ κατὰσθημα τοῦτο ἔλαβεν ἐσχάτως ἐξ Εὐρώπης καὶ

σημα τῆς βασιλείας. Δεξιόθεν ἴστατο παιδίον φέρον στέμμα ἐπὶ κεφαλῆς καὶ κρατοῦν σκῆπτρον διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἀριστερόθεν δὲ ἄνθρωπος ἠλικιωμένος, ἢ μᾶλλον ἕτερον φᾶσμα ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ θρόνου. Περιεβάλλετο διὰ μανδύου τῆς τελετῆς, τὸν ὅποιον ἐφόρουσιν οἱ ἀρχαῖοι διοικηταὶ τῆς Σουηδίας, πρὶν ὁ Οὐαζὰ σχηματισθῆ βασιλεῖον. Ἐναντι τοῦ θρόνου πολλὰ πρόσωπα μὲ ὕψος σοβαρὸν καὶ αὐστηρόν, φοροῦντα ἐπενδύτας μέλανας ὡς δικασταί, ἐκαθηντο ἐνώπιον τραπεζῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκοντο βιβλία καὶ περγαμνῆαι. Μεταξὺ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ἐδωλίων τῆς συνελεύσεως ὑπῆρχε κορμὸς κεκαλυμμένος διὰ κρεπίου, παραπλευρῶς δὲ πέλεκυς.

Οὐδεὶς ἐν τῇ ὑπερανθρώπῳ ταύτῃ συναθροίσει ἐφανῆ νὰ ἀντελήφθη τὸν Καρόλον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Κατὰ τὴν εἴσοδόν των δὲν ἤκουσαν εἰμὴ συγκεχυμένον ψίθυρον, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατό τις ν' ἀντιληφθῆ παρὰ ἀνάρθρους λέξεις. Μετὰ ταῦτα ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν μελῶν ἐνδεδυμένων δικαστῶν, ὁ καὶ προεδρεύων, ἠγγέρθη καὶ ἐκτύπησε τρίς διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ βιβλίου ἠνεωγμένου ἐνώπιόν του. Παρευθὺς σιγῇ βαθεῖα ἐπεκράτησε. Νέοι τινὲς πλουσιῶς ἐνδεδυμένοι, μὲ τὰς χεῖρας ὀπισθεν δεδεμένους, εἰσήλθον εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἐβόδιζον ὑψωμένην ἔχοντες τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ βλέμμα σταθερόν. Ὅπισθεν των ἄνθρωπος βηματικός, περιβεβλημένος εἶδος τι ἐπενδύτου ἐκ δερμάτος σκούρου, ἐκράτει τὴν ἄκραν τῶν σχοινίων ἄτινα ἔδενον τὰς χεῖρας των. Ἐκεῖνος ὅστις ἐθαδίζε πρῶτος καὶ ὅστις ἐφαίνετο σπουδαιότερος τῶν δεσμοτῶν, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, πρὸ τοῦ κορμοῦ, θεωρήσας αὐτὸν μετ' ἐξόχως περιφρονητικοῦ βλέμματος. Ἐν τῷ ἄμα τὸ πτώμα ἐφανῆ τρέμων σπασμωδικῶς, καὶ κατέρυθρον αἷμα ἔρρυσσε ἀπὸ τὴν πληγὴν του. Ὁ νεανίας γονυπετήσας ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἐνῶ ὁ πέλεκυς λάμπας εἰς τὸ κενὸν ἔπεσε μετὰ κρότου κατ' αὐτοῦ. Ῥυαξ αἵματος ἀνεπύδησε ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ ἀνεμίγη μετ' ἐκεῖνου τοῦ πτώματος, ἢ δὲ κεφαλὴ σκιρτήσασα πολυλάκις ἐπὶ τοῦ καταβαφέντος ἐδάφους, ἐκύλισε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Καρόλου βάψας αὐτοὺς δι' αἵματος. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ ἐκπληξὶς τὸν καθίστα βωδόν, ἀλλ' εἰς τὸ φαθερὸν θέαμα ἡ γλῶσσά του ἐλύθη. Ἐκαμὲ ὀλίγα βήματα μέχρι τῆς ἔδρας καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν διὰ τοῦ μανδύου κεκαλυμμένον διοικητὴν, προσέφερε θρασέως τὴν γνωσθὴν ταύτην φρασίν: «Ἐὰν εἶσαι Θεὸς ὁμίλει· ἐὰν δὲ Δαίμων ἄφες μας ἐν εἰρήνῃ».

Τὸ φάσμα τοῦ ἀπεκρίθη τότε σιγηλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς:

«Κάρολε βασιλεῦ! τὸ αἷμα τοῦτο δὲν θὰ ρεῦσῃ ἐπὶ τῆς βασιλείας σου... (ἐδῶ ἡ φωνὴ καθίσταται χαμηλοτέρα), ἀλλὰ μετὰ πέντε

πολυτίμους συλλογὰς παντοίων νέων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα καὶ ὡς κομψότης καὶ καλαισθησία, ἀλλὰ καὶ ὡς τιμὰι συγκαταβατικώταται δὲν ἐπιδέχονται συναγωνισμόν.

Ἡ δ' εὐθυσίς των: Ὀδὸς ΕΡΜΟΥ 56.

ΔΙΑ ΤΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Δὲν ὑπάρχει τροφή, θρεπτικώτερα καὶ ὠφελιμώτερα τοῦ γάλακτος. Ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχει μέσον δηλητηριάσεως τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ καταστροφῆς τῆς ὑγείας, ὅσον τὰ μολυσμένα καὶ νοθευμένα γάλατα.

Ἡ μεγάλη ἰδίᾳ θνησιμότης τῶν μικρῶν παιδιῶν, ὀφείλεται εἰς δηλητηριάσεις βαθμιαίας προερχομένας ἀπὸ τὸ γάλα. Ἴδου διατὶ θεωροῦμεν καθῆκόν μας νὰ συστήσωμεν εἰς τὰς ἀναγνωστρίας μας τὰ γαλακτοπωλεῖα, τὰ δυνάμενα νὰ προμηθεύσουν ἄγνον καὶ ἄδολον γάλα, ἰδίᾳ διὰ τὰ παιδιά.

Τὸ γαλακτοπωλεῖον Βερνίτσα παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὀμονοίας κάτω τὸ ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον ἢ Ἑλλάς, διακρίνομενον διὰ τὴν καθαριότητα διατηρεῖ εἰς τὸ βουστάσιον τοῦ ἰδιαίτερον τμημαγάλαδων, τὰς ὁποίας τρέφει καὶ περιποιεῖται κατὰ τὸ γνωστὸν σύστημα Lister κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ Τερρέστη πρὸς παροχὴν γάλατος ὑγιεινοῦ καὶ ἐξαιρετικῶς θρεπτικοῦ διὰ τὰ μικρὰ παιδιά.

Εἶναι θεαίαις τὸ πρῶτον ἐργοστάσιον, τὸ ὁποῖον ἐμερίμνησεν εἰς τὴν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ δικαίως ἀπέκτιψε τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μητέρων, αἱ ὁποῖαι προμηθεύονται τὸ γάλα των ἐξ αὐτοῦ.

βασιλείας. Δυστυχία, δυστυχία, δυστυχία εἰς τὸ αἷμα τοῦ Οὐαζὰ.¹

Αἱ μορφαὶ τῶν πολυπληθῶν ἀνθρώπων βαθμηδὸν ἐγένοντο ἀταρεῖς μέχρι οὐ ἐξηφανίσθησαν ἐντελῶς. Αἱ φανταστικαὶ λαμπάδες ἐσβέσθησαν καὶ αἱ τοῦ Καρόλου καὶ τῆς συνοδείας του δὲν ἐφώτιζον εἰμὴ τὰς παλαιὰς ἐπιστροφῆς, τὰς κινουμένας ἐλαφρῶς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἡκούσθη τότε θόρυθος μελωδικός, τὸν ὁποῖον εἰς τῶν μαρτύρων παρέβαλε μὲ τὸν ψίθυρον τῶν ὑπὸ τῆς αὔρας σειομένων φύλλων, ἕτερος δὲ μὲ τὸν ἦχον τὸν ἐκπεμπόμενον ἀπὸ θραυομένων χορδῶν, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ὄργανον κορδίσεται. Ἡ διάρκειά τῆς ὄπτασιος διήρκεσε δέκα λεπτά.

Τὰ μελᾶνὰ παραπετάσματα, ἡ κομμένη κεφαλὴ, τὰ ἐξ αἵματος κύματα, ἄτινα ἔβαφον τὸ δάπεδον, ὅλα ἐξηφανίσθησαν μετὰ τῶν φασμάτων. Μόνον τὸ ὑπόδημα τοῦ βασιλέως διετήρησε μίαν ἐρυθρᾶν κηλίδα, ἣτις μόνη θὰ ἤρκει νὰ τοῦ ὑπομνησκῆ τὰς σκηνὰς τῆς νυκτὸς ταύτης, ἐὰν αὐταὶ δὲν διετηροῦντο βαθείως εἰς τὴν μνήμην του.

Ἐπιστρέψας εἰς τὸ γραφεῖόν του διέταξε νὰ ἐκθέσῃ γραπτῶς τὰ συμβάντα· ὑπέγραψαν δὲ οἱ σύτροφοί του, κατόπιν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος.

Οἰασθήποτε ὅμως προφυλάξεις καὶ ἂν ἔλαβον ὅπως ἀποκρύψουν τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου τούτου ἀπὸ τὸ δημόσιον, οὐχ ἤττον ἐγένετο γνωστὸν ζῶντος μάλιστα Καρόλου ΙΑ'. Σώζεται ἀκόμη καὶ μέχρι σήμερον καὶ οὐδεὶς ἐοκέφθη νὰ ἐγείρῃ ὑποψία κατὰ τοῦ κύριου του. Τὸ τέλος εἶναι ἀξιοπαρατήρητον: «Καὶ ἐὰν ἐκεῖνο ὄπερ ἀναφέρω, λέγει ὁ βασιλεὺς, δὲν εἶναι ἡ ἀκριβὴς ἀλήθεια, ἀποχαιρετίζω καθὲ ἐλπίδα καλλιτέρας ζωῆς τὴν ὁποίαν δυνατὸν καὶ νὰ ἀξίζω διὰ μερικὰς ἀγαθοεργίας μου, ἰδίᾳ διὰ τὸν ζῆλον τοῦ νὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ λαοῦ μου καὶ νὰ ὑποστηρίξω τὰ συμφέροντα τῆς θρησκείας τῶν προγόνων μου».

Τώρα, ἐὰν ἐνθυμοῦνται τὸν θάνατον Γουσταύου τοῦ Γ' καὶ τὴν δίκην τοῦ Ἀγκαστρήμ, θὰ εὐρουν τὴν πιστοποίησιν τῆς παραδόξου ταύτης προφητείας.

Ὁ κατατομηθεὶς νεανίας ἐνώπιον τῶν κοινοτήτων ἦτο τὸ Ἀγκαστρήμ.

Τὸ ἐστεμμένον πτώμα ἦτο Γουσταῦος ὁ Γ'.

Τὸ παιδίον, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος του, Γουσταῦος ὁ Δ'. Ὁ γέρον ἐν τέλει θὰ ἦτο ὁ δούξ τῆς Λουδερχμνίας, θεῖος τοῦ Γουσταύου Δ'. ὑπάρχας ἀντιβασιλεὺς καὶ κατόπιν βασιλεὺς μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ ἀνεψιοῦ του.

Σῦρος

(Κατὰ μετάφρασιν. Φανῆς)

¹ Γουσταῦος ὁ Γ'.